

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EY) N:o 593/2008,**annettu 17 päivänä kesäkuuta 2008,****sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista (Rooma I)**

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 61 artiklan c alakohdan ja 67 artiklan 5 kohdan toisen luetelmakohdan,

ottavat huomioon komission ehdotuksen,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽¹⁾,

noudattavat perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä ⁽²⁾,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Yhteisö on asettanut tavoitteekseen pitää yllä ja kehittää vapauteen, turvallisuuden ja oikeuteen perustuvaa aluetta. Tällaisen alueen asteittaista toteuttamista varten yhteisön on määrä toteuttaa siviilioikeudellisia asioita, joiden vaikutukset ulottuvat rajojen yli, koskevan oikeudellisen yhteistyön alalla toimenpiteitä, sikäli kuin se on tarpeen sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi.
- (2) Perustamissopimuksen 65 artiklan b alakohdan mukaisesti näihin toimenpiteisiin on sisällyttävä lainvalintaa ja tuomioistuimen toimivallan määrääntymistä koskevien jäsenvaltioissa sovellettavien sääntöjen yhteensopivuuden edistäminen.
- (3) Tampereella 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999 kokoontunut Eurooppa-neuvosto vahvisti, että tuomioiden ja oikeusviranomaisten muiden päätösten vastavuoroisen tunnustamisen periaate on siviilioikeuden alan oikeudellisen yhteistyön kulmakivi, ja kehotti neuvostoa ja komissiota hyväksymään toimenpideohjelman tämän periaatteen täytäntöön panemiseksi.
- (4) Neuvosto hyväksyi 30 päivänä marraskuuta 2000 komission ja neuvoston yhteisen toimenpideohjelman tuomioiden vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen toteuttamisesta siviili- ja kauppaoikeuden alalla ⁽³⁾. Ohjelmassa määritellään lainvalintasääntöjen yhdenmukaistamistoimet tuomioiden vastavuoroista tunnustamista helpottaviksi toimiksi.
- (5) Eurooppa-neuvoston 5 päivänä marraskuuta 2004 hyväksymässä Haagin ohjelmassa ⁽⁴⁾ kehoitettiin jatkamaan aktiivisesti sopimusvelvoitteisiin liittyviä lainvalintasääntöjä (Rooma I) koskevaa työtä.

- (6) Sisämarkkinoiden moitteeton toiminta edellyttää riita-asioiden ratkaisun ennakoitavuuden, oikeusvarmuuden lainvalinnassa ja tuomioiden vapaan liikkuvuuden parantamiseksi sitä, että jäsenvaltioiden lainvalintasäännöt osoittavat sovellettavaksi saman kansallisen lain riippumatta siitä, minkä maan tuomioistuimessa kanne on nostettu.
- (7) Tämän asetuksen aineellisen soveltamisalan ja säännösten olisi oltava yhdenmukaisia tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22 päivänä joulukuuta 2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 ⁽⁵⁾ (Bryssel I) ja sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettavasta laista 11 päivänä heinäkuuta 2007 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 864/2007 ⁽⁶⁾ (Rooma II) kanssa.
- (8) Perhesuhteisiin olisi kuuluttava sukulaisuus-, avio-, sivusu- kulaisuus- ja lankoussuhteet. Jäljempänä 1 artiklan 2 kohdassa oleva viittaus suhteisiin, joilla on vastaavia vaikutuksia kuin avioliitolla ja muilla perhesuhteilla, olisi tulkittava sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jonka tuomioistuimessa asia on vireillä.
- (9) Vekseleistä, sekeistä, juoksevista velkikirjoista ja muista siirtokelpoisista arvopapereista johtuvien velvoitteiden olisi katettava myös konossementit siltä osin kuin konossementtiin perustuvat velvoitteet johtuvat sen siirtokelpoisuudesta.
- (10) Ennen sopimuksen tekoa tapahtuneista neuvotteluista johtuviin velvoitteisiin sovelletaan asetuksen (EY) N:o 864/2007 12 artiklaa. Siksi näiden velvoitteiden ei tulisi sisältyä tämän asetuksen soveltamisalaan.
- (11) Sopimusvelvoitteita koskevien lainvalintasääntöjen peruslähtökohtana olisi oltava osapuolten vapaus valita sovellettava laki.
- (12) Osapuolten sopimuksen jonkin jäsenvaltion yhdelle tai useammalle tuomioistuimelle annettavasta yksinomaisesta toimivallasta ratkaista sopimuksesta syntyvät riidat olisi oltava yksi huomioon otettavista tekijöistä määrittäessä, käykö lakiviittaus selkeästi ilmi.
- (13) Tämä asetus ei estä osapuolia sisällyttämästä sopimukseensa viittausta johonkin muuhun kuin valtion säätämään säännöstöön tai viittausta kansainväliseen yleissopimukseen.

⁽¹⁾ EUVL C 318, 23.12.2006, s. 56.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin lausunto, annettu 29. marraskuuta 2007 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), ja neuvoston päätös, tehty 5. kesäkuuta 2008.

⁽³⁾ EYVL C 12, 15.1.2001, s. 1.

⁽⁴⁾ EUVL C 53, 3.3.2005, s. 1.

⁽⁵⁾ EYVL L 12, 16.1.2001, s. 1, asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 1791/2006 (EUVL L 363, 20.12.2006, s. 1).

⁽⁶⁾ EUVL L 199, 31.7.2007, s. 40.

- (14) Siinä tapauksessa, että yhteisö antaa asianmukaisessa säädöksessä aineellisen sopimusoikeuden sääntöjä, vakioehdot mukaan lukien, tällaisessa säädöksessä voidaan säätää, että osapuolet voivat valita kyseiset säännöt sovellettaviksi.
- (15) Jos sovellettavasta laista on sovittu ja jos kaikki muut tilanteeseen liittyvät seikat liittyvät toiseen maahan kuin siihen, jonka laki on valittu sovellettavaksi, lakiviittaus ei saisi rajoittaa niiden kyseisen toisen maan lain säännösten soveltamista, joista ei voida sopimuksin poiketa. Tätä sääntöä olisi sovellettava riippumatta siitä, liittyikö lakiviittaukseen sopimus oikeuspaikasta. Koska tarkoituksena ei ole asiallisesti poiketa sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista vuonna 1980 tehdyn yleissopimuksen ⁽¹⁾ ("Rooman yleissopimus") 3 artiklan 3 kohdasta, tämän asetuksen sanamuoto olisi saatettava mahdollisimman yhdenmukaiseksi asetuksen (EY) N:o 864/2007 14 artiklan kanssa.
- (16) Jotta saavutetaan tämän asetuksen yleistavoite eli oikeusvarmuuden turvaaminen Euroopan oikeusalueella, lainvalintasääntöjen olisi oltava hyvin ennakoitavissa. Tuomioistuimilla tulisi kuitenkin olla harkintavaltaa sen lain määrittämiseksi, joka liittyy tilanteeseen läheisimmin.
- (17) Siltä osin kuin on kyse lakiviittauksen puuttuessa sovellettavasta laista, olisi käsitteitä "palvelujen suorittaminen" ja "irtaimen tavarankauppa" tulkittava samalla tavalla kuin sovellettaessa asetuksen (EY) N:o 44/2001 5 artiklaa, siltä osin kuin irtaimen tavarankauppa ja palvelujen suorittaminen kuuluvat kyseisen asetuksen soveltamisalaan. Vaikka franchise- ja jakelusopimukset ovat palvelusopimuksia, niihin sovelletaan erityisiä sääntöjä.
- (18) Siltä osin kuin on kyse lakiviittauksen puuttuessa sovellettavasta laista, monenkeskisten järjestelmien olisi oltava kaupankäyntipaikan järjestelmiä, esimerkiksi rahoitusvälineiden markkinoista 21 päivänä huhtikuuta 2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/39/EY ⁽²⁾ 4 artiklassa tarkoitettuja säänneltyjä markkinoita ja monenkeskisiä kaupankäyntijärjestelmiä, riippumatta siitä, tukeutuvatko ne keskusvastapuoleen vai eivät.
- (19) Jos lakiviittaukseen ei ole tehty, sovellettava laki olisi määrättävä nimenomaista sopimustyyppiä koskevan säännön mukaisesti. Jos sopimusta ei voida luokitella johonkin erityiseen tyyppiin kuuluvaksi tai jos sen osiot kuuluvat useampaan kuin yhteen erityiseen tyyppiin, siihen olisi sovellettava sen maan lainsäädäntöä, jossa on sen osapuolen asuinpaikka, joka vastaa sopimukselle luonteenomaisesta suorituksesta. Jos kyseessä on sopimus, joka koostuu rypästä oikeuksia ja velvoitteita, jotka voidaan luokitella kuuluviksi useampaan kuin yhteen erityisistä sopimustyypeistä, sopimukselle luonteenomainen suoritus olisi määritettävä ottaen huomioon sen painopiste.
- (20) Jos sopimus liittyy 4 artiklan 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua maata selvästi läheisemmin johonkin toiseen maahan, poikkeuslausekkeessa olisi säädettävä, että asiassa sovelletaan tämän toisen maan lainsäädäntöä. Mainitun maan määrittämiseksi olisi muun muassa otettava huomioon, onko kyseessä olevalla sopimuksella hyvin läheinen yhteys johonkin toiseen sopimukseen tai toisiin sopimuksiin.
- (21) Jos lakiviittauksen puuttuessa sovellettavaa lakia ei voida määrittää joko luokittelemalla sopimus johonkin erityiseen tyyppiin kuuluvaksi tai määrittämällä, että sovelletaan sen maan lainsäädäntöä, jossa on sopimukselle luonteenomaisesta suorituksesta vastaavan osapuolen asuinpaikka, sopimukseen olisi sovellettava sen maan lainsäädäntöä, johon sopimus läheisimmin liittyy. Tämän määrittämiseksi olisi otettava muun muassa huomioon, onko kyseessä olevalla sopimuksella hyvin läheinen yhteys johonkin toiseen sopimukseen tai toisiin sopimuksiin.
- (22) Tavarankuljetussopimusten tulkinnan osalta tarkoituksena ei ole muuttaa Rooman yleissopimuksen 4 artiklan 4 kohdan kolmannen virkkeen asiasisältöä. Näin ollen yhtä matkaa koskevia rahtauskirjoja tai muita sopimuksia, joiden pääasiallinen tarkoitus on tavaroiden kuljettaminen, olisi pidettävä tavarankuljetussopimuksina. Tässä asetuksessa "lähettäjällä" olisi tarkoitettava henkilöä, joka tekee kuljetussopimuksen rahdinkuljettajan kanssa, ja "rahdinkuljettajalla" sopimuksen osapuolta, joka suorittaa tavarankuljetuksen riippumatta siitä, suorittaako hän sen itse.
- (23) Kun kyse on heikommiksi katsottujen osapuolten kanssa tehdyistä sopimuksista, heikompien osapuolten asemaa olisi syytä suojata soveltamalla sellaisia lainvalintasääntöjä, jotka ovat heidän etujensa kannalta suotuisampia kuin yleiset säännöt.
- (24) Kuluttajasopimuksissa lainvalintasääntöjen avulla olisi voitava vähentää sopimuksiin liittyvien riita-asioiden ratkaisemisesta aiheutuvia kustannuksia, sillä näissä asioissa on usein kyse pienistä summista, ja säännöissä olisi otettava huomioon etämyyntitekniikoiden kehitys. Johdonmukaisuus asetukseen (EY) N:o 44/2001 nähden edellyttää, että "suunnatun toiminnan" käsitteeseen viitataan edellytyksenä kuluttajaa suojaavan säännön soveltamiselle ja että kyseistä käsitettä tulkitaan yhtenäisellä tavalla asetuksessa (EY) N:o 44/2001 ja tässä asetuksessa; komission ja neuvoston yhteisessä lausumassa asetuksen (EY) N:o 44/2001 15 artiklasta täsmennetään, että 15 artiklan 1 kohdan c alakohdan sovellettavuuteen "ei riitä vain se, että yritys suuntaa tällaista toimintaa siihen jäsenvaltioon, jossa kuluttajan kotipaikka on, tai useisiin valtioihin, joiden joukossa on myös tämä jäsenvaltio, vaan edellytetään myös, että sopimus on tehty tällaisen toiminnan puitteissa". Lausumassa muistutetaan myös, että "pelkkä www-sivuston saatavilla olo ei riitä siihen, että 15 artiklaa voitaisiin soveltaa, vaan edellytyksenä on, että siinä kehoitetaan etäsopimusten tekemiseen ja että sopimus todellakin on tehty etäsopimuksena millä

⁽¹⁾ EUVL C 334, 30.12.2005, s. 1.

⁽²⁾ EUVL L 145, 30.4.2004, s. 1, direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 2008/10/EY (EUVL L 76, 19.3.2008, s. 33).

keinoin tahansa. Tässä suhteessa ei www-sivustossa käytetyllä kielellä tai valuutalla ole olennaista merkitystä.”

- (25) Kuluttajia olisi suojattava sellaisilla heidän asuinmaansa säännöillä, joista ei voida sopimuksin poiketa, sillä edellytyksellä, että kuluttajasopimus on tehty sen seurauksena, että elinkeinonharjoittaja on harjoittanut kaupallista tai ammatillista toimintaansa kyseisessä maassa. Sama suoja olisi taattava tilanteissa, joissa elinkeinonharjoittaja ei harjoita kaupallista tai ammatillista toimintaansa siinä maassa, jossa kuluttajan asuinpaikka on, mutta suuntaa millä tahansa tavalla toimintaansa kyseiseen maahan tai useisiin maihin, kyseinen maa mukaan lukien, ja sopimus on tehty tällaisen toiminnan seurauksena.
- (26) Tässä asetuksessa olisi sovellettava tämän asetuksen 6 artiklaa elinkeinonharjoittajien kuluttajille tarjoamiin rahoituspalveluihin, kuten sijoituspalveluihin ja -toimintaan ja oheispalveluihin, joita tarkoitetaan direktiivin 2004/39/EY liitteessä I olevissa A ja B osassa, sekä sijoitusrahastojen osuuskien myynnistä tehtyihin sopimuksiin, riippumatta siitä, sovelletaanko niihin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 20 päivänä joulukuuta 1985 annettua neuvoston direktiiviä 85/611/ETY⁽¹⁾. Tästä syystä viitattaessa siirtokelpoisten arvopapereiden liikkeeseenlaskun tai yleisölle tehtävän tarjouksen ehtoihin tai yhteissijoitusyritysten osuuskien merkintään ja lunastukseen, kyseisen viittauksen tulisi kattaa kaikki näkökohdat, jotka sitovat liikkeeseenlaskijan tai tarjoajan kuluttajaan, mutta ei näkökohtia, jotka koskevat rahoituspalvelujen tarjoamista.
- (27) Kuluttajasopimuksia koskevaan yleiseen lainvalintasääntöön olisi tehtävä eräitä poikkeuksia. Yhden tällaisen poikkeuksen mukaisesti yleissääntöä ei saisi soveltaa sopimuksiin, jotka koskevat esineoikeutta kiinteään omaisuuteen tai kiinteän omaisuuden vuokraamista, ellei kyse ole ostajien suojaamisesta kiinteistöjen osa-aikaisen käyttöoikeuden ostosopimuksen tiettyihin osiin nähden 26 päivänä lokakuuta 1994 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 94/47/EY⁽²⁾ tarkoitetuista kiinteän omaisuuden osa-aikaista käyttöoikeutta koskevista sopimuksista.
- (28) On tärkeää varmistaa, että oikeudet ja velvollisuudet, jotka muodostavat rahoitusvälineen, eivät kuulu kuluttajasopimukseen sovellettavan yleissäännön piiriin, sillä se voisi johtaa eri lakien soveltamiseen kuhunkin liikkeeseen laskettuun välineeseen ja siksi muuttaa niiden luonnetta ja estää niiden kaupankäynnin ja tarjoamisen paljoustavarana. Samoin aina kun mainitunlaisia välineitä lasketaan liikkeeseen tai tarjotaan, liikkeeseenlaskijan tai tarjoajan ja kuluttajan väliseen sopimussuhteeseen ei välttämättä pitäisi soveltaa sen maan lakia, jossa kuluttajan asuinpaikka sijaitsee, sillä olisi varmistettava liikkeeseenlaskun tai tarjouksen ehtojen yhdenmukaisuus. Samaa logiikkaa olisi sovellettava tämän asetuksen 4 artiklan 1 kohdan h alakohdan soveltamisalaan kuuluviin monenkeskisiin järjestelmiin, joiden osalta olisi varmistettava, että sen maan laki, jossa kuluttajan asuinpaikka sijaitsee, ei vaikuta niiden sääntöjen soveltamiseen, jotka koskevat järjestelmien puitteissa tai järjestelmän ylläpitäjän kanssa tehtyjä sopimuksia.
- (29) Kun tässä asetuksessa viitataan siirtokelpoisten arvopapereiden liikkeeseenlaskun tai yleisölle tehtävän tarjouksen tai julkisen ostotarjouksen ehdot muodostaviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin sekä yhteissijoitusyhtiöiden osuuskien merkintään ja lunastukseen, tähän olisi sisällytettävä ehdot, jotka koskevat muun muassa arvopapereiden ja osuuskien kohdentamista, oikeuksia ylimerkintätilanteessa, peruutus-oikeuksia ja vastaavia tarjoukseen liittyviä seikkoja sekä 10, 11, 12, ja 13 artiklassa tarkoitettuja seikkoja, jolloin varmistetaan, että kaikkiin tarjouksen merkityksellisiin sopimusoskeudellisiin näkökohtiin, jotka sitovat liikkeeseenlaskijan tai tarjoajan kuluttajaan, sovelletaan yhtä ainoaa lakia.
- (30) Tässä asetuksessa rahoitusvälineillä ja siirtokelpoisilla arvopapereilla tarkoitetaan direktiivin 2004/39/EY 4 artiklassa tarkoitettuja välineitä ja arvopapereita.
- (31) Minkään tämän asetuksen säännöksen ei pitäisi estää käyttämästä muodollista järjestelyä, joka on nimetty järjestelmäksi selvityksen lopullisuudesta maksujärjestelmissä ja arvopapereiden selvitysjärjestelmissä 19 päivänä toukokuuta 1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/26/EY⁽³⁾ 2 artiklan a alakohdan mukaisesti.
- (32) Kuljetus- ja vakuutus sopimusten erityisluonteen vuoksi matkustajien ja vakuutusosottajien riittävä suojataso olisi taattava erityissäännösin. Siksi 6 artiklaa ei olisi sovellettava näiden erityisten sopimusten yhteydessä.
- (33) Kun vakuutus sopimus, joka ei koske suurta riskiä, kattaa useamman kuin yhden riskin, joista vähintään yksi sijaitsee jäsenvaltiossa ja vähintään yksi kolmannessa maassa, tämän asetuksen vakuutus sopimuksia koskevia erityissääntöjä olisi sovellettava ainoastaan riskiin tai riskeihin, jotka sijaitsevat kyseisessä jäsenvaltiossa tai kyseisissä jäsenvaltioissa.
- (34) Työsopimuksia koskevan säännön ei pitäisi vaikuttaa komennusmaan kansainvälisesti pakottavien säännösten soveltamiseen palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvasta työntekijöiden lähettämisestä työhön toiseen jäsenvaltioon 16 päivänä joulukuuta 1996 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 96/71/EY⁽⁴⁾ mukaisesti.

(1) EYVL L 375, 31.12.1985, s. 3, direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2008/18/EY (EUVL L 76, 19.3.2008, s. 42).

(2) EYVL L 280, 29.10.1994, s. 83.

(3) EYVL L 166, 11.6.1998, s. 45.

(4) EYVL L 18, 21.1.1997, s. 1.

- (35) Työntekijä ei saisi jäädä vaille sellaisten säännösten hänelle tarjoamaa suojaa, joista ei voida sopimuksin poiketa tai joista voidaan poiketa vain hänen edukseen.
- (36) Työsopimuksia koskevilta osin työskentelyä toisessa maassa olisi pidettävä tilapäisenä, kun työntekijän odotetaan palaavan työhönsä lähtömaassa sen jälkeen, kun hän on saanut päätökseen tehtävänsä vieraassa maassa. Uuden työsopimuksen tekeminen alkuperäisen työnantajan tai samaan konserniin kuuluvan työnantajan kanssa ei saisi estää sitä, että työntekijää pidetään tilapäisesti toisessa maassa työskentelevänä.
- (37) Yleiseen etuun liittyvien näkökohtien perusteella jäsenvaltioiden tuomioistuimet voivat poikkeusolosuhteissa soveltaa oikeusjärjestyksen perusteisiin ja kansainvälisesti pakottaviin säännöksiin perustuvia poikkeuksia. Käsite "kansainvälisesti pakottavat säännökset" olisi erotettava ilmaisusta "säännökset, joista ei voida sopimuksin poiketa", ja sitä olisi tulkittava suppeammin.
- (38) Saatavan siirron yhteydessä ilmaisulla "suhde" pitäisi selventää, että 14 artiklan 1 kohtaa sovelletaan myös saatavan siirtäjän ja siirronsaajan väliseen luovutukseen liittyviin esineoikeudellisiin näkökohtiin oikeusjärjestelmissä, joissa näitä näkökohtia käsitellään velvoiteoikeudellisista näkökohdista erillisinä. Ilmaisua "suhde" ei kuitenkaan pitäisi tulkita siten, että se liittyisi mihin tahansa mahdolliseen siirtäjän ja siirronsaajan suhteeseen. Erityisesti sen ei pitäisi kattaa saatavan siirtoon liittyviä esikysymyksiä. Ilmaisua olisi rajattava tiukasti koskemaan näkökohtia, joilla on selvästi merkitystä kyseessä olevan saatavan siirron kannalta.
- (39) Oikeusvarmuus edellyttää, että asuinpaikka määritellään selvästi erityisesti yhtiön tai muun yhteisön tai yhteenliittymän osalta. Toisin kuin asetuksen (EY) N:o 44/2001 60 artiklan 1 kohdassa, jossa asetetaan kolme määrittämissä, lainvalintasäännön olisi pitäydettävä vain yhdessä perusteessa; muussa tapauksessa osapuolet eivät pysty ennakoimaan tilanteeseensa sovellettavaa lakia.
- (40) Olisi vältettävä lainvalintasääntöjen hajautumista useaan säädökseen ja sitä, että lainvalintasääntöjen välillä on eroavaisuuksia. Tällä asetuksella ei tulisi kuitenkaan sulkea pois mahdollisuutta sisällyttää erityisiin asioihin liittyen yhteisön oikeuden säännöksiin sopimusvelvoitteisiin liittyviä lainvalintasääntöjä.
- Tämän asetuksen ei tulisi vaikuttaa muiden sellaisten säädösten soveltamiseen, joissa olevien säännösten avulla pyritään edistämään sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa, siltä osin kuin säännöksiä ei voida soveltaa yhdessä tämän asetuksen mukaisesti määräytyvän lain kanssa. Tämän asetuksen mukaisesti määräytyvän lain soveltaminen ei saisi rajoittaa yhteisön säädöksissä, kuten tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista 8 päivänä kesäkuuta 2000 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2000/31/EY⁽¹⁾ ("direktiivi sähköisestä kaupankäynnistä"), säänneltyä tavaroiden ja palveluiden vapaata liikkuvuutta.
- (41) Koska jäsenvaltioiden on noudatettava tekemiään kansainvälisiä sitoumuksia, tämä asetus ei saisi vaikuttaa kansainvälisiin yleissopimuksiin, joissa yksi tai useampi jäsenvaltio on osapuolena, kun tämä asetus annetaan. Sääntöjen sisällön tuntemisen helpottamiseksi komission olisi julkaistava jäsenvaltioiden toimittamien tietojen perusteella Euroopan unionin virallisessa lehdessä luettelo asiaa koskevista yleissopimuksista.
- (42) Komissio tekee Euroopan parlamentille ja neuvostolle ehdotuksen menettelyistä ja edellytyksistä, joiden mukaisesti jäsenvaltioilla olisi oikeus neuvotella ja tehdä omasta puolestaan kolmansien maiden kanssa yksittäis- ja poikkeustapauksissa alakohtaisia asioita koskevia sopimuksia, joihin sisältyy määräyksiä sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista.
- (43) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla toteuttaa tämän asetuksen tavoitetta, vaan se voidaan asetuksen laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin yhteisön tasolla, joten yhteisö voi toteuttaa toimenpiteitä perustamisopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarpeen.
- (44) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamisopimukseen liitetyn, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta tehdyn pöytäkirjan 3 artiklan mukaisesti Irlanti on ilmoittanut haluavansa osallistua tämän asetuksen antamiseen ja soveltamiseen.
- (45) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamisopimukseen liitetyn, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta tehdyn pöytäkirjan 1 ja 2 artiklan mukaisesti Yhdistynyt kuningaskunta ei osallistu tämän asetuksen antamiseen eikä se sido sitä eikä sitä sovelleta siihen, ellei mainitun pöytäkirjan 4 artiklasta muuta johdu.
- (46) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamisopimukseen liitetyn, Tanskan asemasta tehdyn pöytäkirjan 1 ja 2 artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu tämän asetuksen antamiseen eikä se sido sitä eikä sitä sovelleta siihen,

Tämän asetuksen ei tulisi vaikuttaa muiden sellaisten säädösten soveltamiseen, joissa olevien säännösten avulla pyritään edistämään sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa, siltä osin kuin säännöksiä ei voida soveltaa yhdessä tämän asetuksen mukaisesti määräytyvän lain kanssa. Tämän asetuksen mukaisesti määräytyvän lain soveltaminen ei saisi rajoittaa yhteisön säädöksissä, kuten

(1) EYVL L 178, 17.7.2000, s. 1.

OVAT ANTANEET TÄMÄN ASETUKSEN:

I LUKU

SOVELTAMISALA

1 artikla

Aineellinen soveltamisala

1. Tätä asetusta sovelletaan määrittäessä sopimusvelvoitteisiin sovellettavaa lakia siviili- ja kauppaoikeuden alalla.

Sitä ei sovelleta vero- tai tulli- eikä hallintoasioihin.

2. Tämän asetuksen soveltamisalaan eivät kuulu seuraavat seikat:

- a) luonnollisten henkilöiden oikeudellista asemaa, oikeuskelpoisuutta tai oikeustoimikelpoisuutta koskevat kysymykset, ellei 13 artiklasta muuta johdu;
- b) velvoitteet, jotka johtuvat perhesuhteista tai suhteista, joilla niihin sovellettavan lain mukaan on vastaavia vaikutuksia, elatusvelvollisuus mukaan luettuna;
- c) velvoitteet, jotka johtuvat aviopuolisoiden varallisuussuhteista tai sellaisiin suhteisiin liittyvistä varallisuussuhteista, joilla niihin sovellettavan lain mukaan katsotaan olevan vastaavia vaikutuksia kuin avioliitolla, taikka testamentista tai perimyksestä;
- d) velvoitteet, jotka johtuvat vekseleistä, sekeistä tai nimenäisvelkakirjoista taikka muista juoksevista arvopapereista, siltä osin kuin tällaisiin muihin juokseviin arvopapereihin liittyvät velvoitteet johtuvat niiden siirtokelpoisuudesta;
- e) välityssopimukset ja oikeuspaikkaa koskevat sopimukset;
- f) kysymykset, jotka liittyvät yhtiöitä tai muita yhteisöjä tai yhteenliittymiä koskevaan lakiin, kun kyse on esimerkiksi yhtiöiden tai muiden yhteisöjen tai yhteenliittymien perustamisesta rekisteröimällä tai muulla tavoin, oikeuskelpoisuudesta tai oikeustoimikelpoisuudesta, sisäisistä järjestelyistä tai purkautumisesta ja niiden toimihenkilöiden tai osakkaiden tai jäsenten henkilökohtaisesta vastuusta niiden velvoitteista;
- g) kysymys siitä, voiko edustaja tehdä päämiestään sitovia oikeustoimia kolmannen osapuolen kanssa, tai siitä, voiko elin tehdä yhtiötä tai muuta yhteisöä tai yhteenliittymää sitovia oikeustoimia kolmannen osapuolen kanssa;
- h) trustien perustaminen sekä trustin perustajan, trustin hoitajan ja trustin edunsaajan väliset suhteet;
- i) sopimuksen tekoa edeltäneistä neuvotteluista johtuvat velvoitteet;

j) vakuutus sopimukset, jotka johtuvat muiden yhteisöjen kuin henkivakuutuksesta 5 päivänä marraskuuta 2002 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/83/EY⁽¹⁾ 2 artiklassa tarkoitettujen yritysten sellaisista toimista, joiden tarkoituksena on tarjota etuuksia yritykseen tai yritysryhmään taikka ammattiin tai ammattien ryhmään kuuluville työntekijöille tai itsenäisille ammatinharjoittajille kuoleman tai eloon jäämisen varalta taikka toiminnan lakkaamisen tai supistumisen varalta tai työhön liittyvän sairauden taikka työtaturmien varalta.

3. Tätä asetusta ei sovelleta todistelua ja menettelyä koskeviin kysymyksiin, jollei 18 artiklasta muuta johdu.

4. Tässä asetuksessa 'jäsenvaltiolla' tarkoitetaan kaikkia jäsenvaltioita, joihin tätä asetusta sovelletaan. Kuitenkin 3 artiklan 4 kohdassa ja 7 artiklassa 'jäsenvaltiolla' tarkoitetaan kaikkia jäsenvaltioita.

2 artikla

Universaalinen soveltaminen

Tämän asetuksen mukaisesti määräytyvää lakia sovelletaan riippumatta siitä, onko se jonkin jäsenvaltion laki.

II LUKU

YHDENMUKAISET SÄÄNNÖT

3 artikla

Valinnanvapaus

1. Sopimukseen sovelletaan sen maan lakia, jonka osapuolet ovat valinneet. Valinta (lakiviittaus) on tehtävä nimenomaisesti tai sen on käytävä selvästi ilmi sopimusehdoista tai tapaukseen liittyvistä olosuhteista. Osapuolet voivat määrätä valitsemansa lain sovellettavaksi koko sopimukseen tai vain osaan siitä.

2. Osapuolet voivat milloin tahansa sopia, että sopimukseen sovelletaan muuta kuin sitä lakia, jota siihen on aikaisemmin sovellettu joko tämän artiklan mukaisen aiemmin tehdyn lakiviittauksen perusteella tai tämän asetuksen muiden säännösten nojalla. Jos osapuolet sopimuksen tekemisen jälkeen muuttavat sovellettavaa lakia, muutos ei vaikuta siihen, onko sopimus 11 artiklan mukaan muodoltaan pätevä, eikä heikennä kolmansien oikeuksia.

3. Jos kaikki muut lakiviittauksen ajankohtana tilanteeseen liittyvät seikat liittyvät toiseen maahan kuin siihen, jonka laki on valittu, osapuolten tekemä valinta ei rajoita niiden kyseisen toisen maan lain säännösten soveltamista, joista ei voida sopimuksin poiketa.

4. Jos kaikki muut lakiviittauksen ajankohtana tilanteeseen liittyvät seikat liittyvät yhteen tai useampaan jäsenvaltioon, se, että osapuolet valitsevat sovellettavaksi laiksi muun kuin jonkin

⁽¹⁾ EYVL L 345, 19.12.2002, s. 1, direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 2008/19/EY (EUVL L 76, 19.3.2008, s. 44).

jäsenvaltion lain, ei rajoita yhteisön oikeuden sellaisten säännösten, joista ei voida sopimuksin poiketa, soveltamista soveltuviissa tapauksissa sellaisina kuin ne on pantu täytäntöön tuomioistuinjäsenvaltiossa.

5. Sovellettavan lain valintaa koskevan osapuolten hyväksymisen olemassaolo ja hyväksymisen pätevyys määritetään 10, 11 ja 13 artiklan mukaisesti.

4 artikla

Sovellettava laki lakiviittauksen puuttuessa

1. Siltä osin kuin sopimukseen sovellettavaa lakia ei ole valittu 3 artiklan mukaisesti ja rajoittamatta 5–8 artiklan soveltamista, sopimukseen sovellettava laki määritetään seuraavasti:

- a) irtaimen tavarahan kauppasopimukseen sovelletaan sen maan lakia, jossa myyjän asuinpaikka on;
- b) palvelun suorittamista koskevaan sopimukseen sovelletaan sen maan lakia, jossa palvelun suorittajan asuinpaikka on;
- c) esineoikeutta kiinteään omaisuuteen tai kiinteän omaisuuden vuokraamista koskevaan sopimukseen sovelletaan sen maan lakia, jossa kiinteä omaisuus sijaitsee;
- d) sen estämättä, mitä c alakohdassa säädetään, kiinteän omaisuuden vuokraamiseen tilapäiseen yksityiskäyttöön enintään kuudeksi peräkkäiseksi kuukaudeksi sovelletaan kuitenkin sen maan lakia, jossa vuokranantajan asuinpaikka on, jos vuokralainen on luonnollinen henkilö ja hänen asuinpaikkansa on samassa maassa;
- e) franchise-sopimukseen sovelletaan sen maan lakia, jossa toimiluvan haltijan asuinpaikka on;
- f) jakelusopimukseen sovelletaan sen maan lakia, jossa jakelijan asuinpaikka on;
- g) huutokaupalla tehtyyn irtaimen tavarahan kauppasopimukseen sovelletaan sen maan lakia, jossa huutokauppa pidetään, jos tämä maa voidaan määrittää;
- h) sopimukseen, joka on tehty sellaisen monenkeskisen järjestelmän puitteissa, joka saattaa yhteen direktiivin 2004/39/EY 4 artiklan 1 kohdan 17 alakohdassa tarkoitettuja rahoitusvälineitä koskevat useiden kolmansien osapuolten osto- ja myynti-intressit tai helpottaa niiden yhteen saattamista ehdottomien sääntöjen mukaisesti ja johon sovelletaan yhtä ainoaa lakia, sovelletaan kyseistä lakia.

2. Jos sopimus ei kuulu 1 kohdan piiriin tai jos sopimuksen osiot kuuluisivat useamman kuin yhden 1 kohdan a–h alakohdan piiriin, sopimukseen sovelletaan sen maan lakia, jossa on sen osapuolen asuinpaikka, joka vastaa sopimuksen luonteenomaisesta suorituksesta.

3. Jos kaikista tapaukseen liittyvistä olosuhteista ilmenee, että sopimus liittyy 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua maata selvästi läheisemmin johonkin toiseen maahan, sovelletaan tämän toisen maan lakia.

4. Jos sovellettavaa lakia ei voida määrittää 1 tai 2 kohdan mukaisesti, sopimukseen sovelletaan sen maan lakia, johon sopimus läheisimmin liittyy.

5 artikla

Kuljetussopimukset

1. Siltä osin kuin tavarankuljetussopimukseen sovellettavaa lakia ei ole valittu 3 artiklan mukaisesti, tällaisiin sopimuksiin sovelletaan sen maan lakia, jossa rahdinkuljettajan asuinpaikka on, edellyttäen, että myös vastaanottamispaikka tai toimituspaikka tai lähettäjän asuinpaikka sijaitsee kyseisessä maassa. Mikäli nämä vaatimukset eivät täyty, sovelletaan sen maan lakia, jossa osapuolten sopima toimituspaikka sijaitsee.

2. Siltä osin kuin osapuolet eivät ole valinneet matkustajien kuljetusta koskevaan sopimukseen sovellettavaa lakia toisen alakohdan mukaisesti, sopimukseen sovelletaan sen maan lakia, jossa matkustajan asuinpaikka on, edellyttäen, että joko lähtöpaikka tai määräpaikka sijaitsee kyseisessä maassa. Mikäli nämä vaatimukset eivät täyty, sovelletaan sen maan lakia, jossa rahdinkuljettajan asuinpaikka on.

Osapuolet voivat valita matkustajien kuljetusta koskevaan sopimukseen sovellettavaksi laiksi 3 artiklan mukaisesti ainoastaan sen maan lain, jossa

- a) on matkustajan asuinpaikka; tai
- b) on rahdinkuljettajan asuinpaikka; tai
- c) on rahdinkuljettajan keskushallinnon sijaintipaikka; tai
- d) lähtöpaikka sijaitsee; tai
- e) määräpaikka sijaitsee.

3. Jos kaikista tapaukseen liittyvistä seikoista käy selväksi, että lakiviittauksen puuttuessa sopimus liittyy selvästi läheisemmin johonkin toiseen maahan kuin mitä 1 tai 2 kohdassa tarkoitetaan, sovelletaan tämän toisen maan lakia.

6 artikla

Kuluttajasopimukset

1. Sanotun rajoittamatta 5 ja 7 artiklan soveltamista, sopimukseen, jonka luonnollinen henkilö on sellaista tarkoitusta varten, jonka ei voida katsoa liittyvän hänen elinkeino- tai ammattitoimintaansa ("kuluttaja"), tehnyt toisen henkilön kanssa

tämän harjoittaman elinkeino- tai ammattitoiminnan ("elinkeinonharjoittaja") yhteydessä, sovelletaan sen maan lakia, jossa kuluttajan asuinpaikka on, edellyttäen että elinkeinonharjoittaja

- a) harjoittaa kaupallista tai ammattitoimintaansa maassa, jossa kuluttajan asuinpaikka on, tai
- b) suuntaa millä tahansa tavalla tällaista toimintaa kyseiseen maahan tai useisiin maihin kyseinen maa mukaan lukien,

ja että sopimus kuuluu kyseisen toiminnan piiriin.

2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa säädetään, osapuolet voivat valita 1 kohdan vaatimukset täyttävään sopimukseen sovellettavan lain 3 artiklan mukaisesti. Tällainen lakiviittaus ei saa kuitenkaan johtaa siihen, että kuluttaja menettää hänelle sellaisiin säännöksiin annetun suojan, joista ei voida sopimuksin poiketa sen lain mukaan, jota lakiviittauksen puuttuessa olisi 1 kohdan nojalla sovellettu.

3. Jos 1 kohdan a tai b alakohdan vaatimukset eivät täyty, kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan väliseen sopimukseen sovellettava laki määritetään 3 ja 4 artiklan mukaisesti.

4. Edellä olevia 1 ja 2 kohtaa ei sovelleta

- a) palvelujen suorittamista koskevaan sopimukseen, jos palvelut on määrä suorittaa kuluttajalle yksinomaan muussa kuin siinä maassa, jossa hänen asuinpaikkansa on;
- b) kuljetussopimukseen, lukuun ottamatta matkapaketeista, pakettilomista ja pakettikiertomatkoista 13 päivänä kesäkuuta 1990 annetussa neuvoston direktiivissä 90/314/ETY⁽¹⁾ tarkoitettuja matkapaketteja koskevia sopimuksia;
- c) sopimuksiin, joiden kohteena on oikeus kiinteään omaisuuteen tai kiinteän omaisuuden vuokraaminen, lukuun ottamatta direktiivissä 94/47/EY tarkoitettuja kiinteän omaisuuden osa-aikaisen käyttöoikeuden sopimuksia;
- d) oikeuksiin ja velvollisuuksiin, jotka muodostavat rahoitusvälineen, sekä oikeuksiin ja velvollisuuksiin, jotka ovat ehtoina siirtokelpoisten arvopaperien liikkeeseenlaskussa, yleisölle tehtävässä tarjouksessa tai julkisessa ostotarjouksessa taikka yhteissijoitusyritysten osuuksien merkinnässä ja lunastuksessa, siltä osin kuin nämä toimet eivät ole rahoituspalvelujen tarjontaa;
- e) sopimukseen, joka on tehty 4 artiklan 1 kohdan h alakohdassa tarkoitettun tyyppisen järjestelmän puitteissa.

⁽¹⁾ EYVL L 158, 23.6.1990, s. 59.

7 artikla

Vakuutus sopimukset

1. Tätä artiklaa sovelletaan 2 kohdassa tarkoitettuihin sopimuksiin riippumatta siitä, sijaitseeko riski jossakin jäsenvaltiossa, ja kaikkiin muihin vakuutus sopimuksiin, jotka koskevat jäsenvaltioiden alueella sijaitsevia riskejä. Sitä ei sovelleta jälleenvakuutus sopimuksiin.

2. Vakuutus sopimukseen, joka koskee suurta riskiä muun ensivakuutus liikkeen kuin henkivakuutus liikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 24 päivänä heinäkuuta 1973 annetun ensimmäisen neuvoston direktiivin 73/239/ETY⁽²⁾ 5 artiklan d alakohdassa tarkoitettulla tavalla, sovelletaan lakia, jonka osapuolet ovat valinneet tämän asetuksen 3 artiklan mukaisesti.

Siltä osin kuin osapuolet eivät ole valinneet sovellettavaa lakia, vakuutus sopimukseen sovelletaan sen maan lakia, jossa vakuutus nantajan asuinpaikka on. Jos kaikista tapaukseen liittyvistä seikoista ilmenee, että sopimus liittyy selvästi läheisemmin johonkin toiseen maahan, sovelletaan tämän toisen maan lakia.

3. Muuhun kuin 2 kohdassa tarkoitettuun vakuutus sopimukseen osapuolet voivat 3 artiklan mukaisesti valita sovellettavaksi laiksi ainoastaan

- a) sen valtion lain, jossa riski sijaitsee sopimuksen tekoheikellä;
- b) sen valtion lain, jossa vakuutus nantajan asuinpaikka on;
- c) henkivakuutuksen yhteydessä sen jäsenvaltion lain, jonka kansalainen vakuutus nantaja on;
- d) sellaisten vakuutus sopimusten osalta, jotka kattavat vain sellaisiin tapahtumiin liittyviä riskejä, jotka sattuvat muussa kuin siinä jäsenvaltiossa, jossa riski sijaitsee, kyseisen jäsenvaltion lain;
- e) jos tämän kohdan mukaisen sopimuksen vakuutus nantaja harjoittaa kaupallista tai teollista toimintaa tai toimii vapaana ammatinharjoittajana ja vakuutus sopimus kattaa kaksi riskiä tai useampia riskejä, jotka liittyvät tällaiseen toimintaan ja sijaitsevat eri jäsenvaltioissa, minkä tahansa kyseisen jäsenvaltion lain tai sen maan lain, jossa vakuutus nantajan asuinpaikka on.

Jos a, b tai e alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa asianomaiset jäsenvaltiot myöntävät laajemman vapauden vakuutus sopimukseen sovellettavan lain valinnassa, osapuolet voivat käyttää tätä vapautta hyväkseen.

⁽²⁾ EYVL L 228, 16.8.1973, s. 3, direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2005/68/EY (EUVL L 323, 9.12.2005, s. 1).

Siltä osin kuin osapuolet eivät ole valinneet sovellettavaa lakia tämän kohdan mukaisesti, tällaiseen sopimukseen sovelletaan sen jäsenvaltion lakia, jossa riski sijaitsee sopimuksen tekohelellä.

4. Seuraavia lisäsäännöksiä sovelletaan vakuutus sopimukseen, joiden kattamien riskien osalta jäsenvaltiot velvoittavat ottamaan vakuutuksen:

- a) vakuutus sopimus ei täytä vakuutuksen ottamista koskevaa velvoitetta, ellei se vastaa kyseistä vakuutusta koskevia velvoitteen asettavan jäsenvaltion erityissäännöksiä. Jos sen jäsenvaltion laki, jossa riski sijaitsee, ja sen jäsenvaltion laki, joka asettaa velvoitteen vakuutuksen ottamiseen, ovat ristiriidassa keskenään, on sovellettava jälkimmäistä lakia;
- b) poiketen 2 ja 3 kohdasta jäsenvaltio voi säätää, että vakuutus sopimukseen sovelletaan sen jäsenvaltion lakia, joka asettaa vakuutuksen ottamista koskevan velvoitteen.

5. Jos sopimus kattaa useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa sijaitsevia riskejä, sopimuksen katsotaan 3 kohdan kolmannen alakohdan ja 4 kohdan soveltamiseksi muodostuvan useista sopimuksista, joista jokainen liittyy vain yhteen jäsenvaltioon.

6. Tämän artiklan soveltamiseksi maa, jossa riski sijaitsee, määritetään muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta ja säännöksistä, joilla helpotetaan palvelujen tarjoamisen vapauden tehokasta käyttämistä, 22 päivänä kesäkuuta 1988 annetun toisen neuvoston direktiivin 88/357/ETY⁽¹⁾ 2 artiklan d alakohdan mukaisesti, ja henkivakuutusten osalta maaksi, jossa riski sijaitsee, katsotaan direktiivin 2002/83/EY 1 artiklan 1 kohdan g alakohdassa tarkoitettu sitoumusmaa.

8 artikla

Työsopimukset

1. Työsopimukseen sovelletaan osapuolten 3 artiklan mukaisesti valitsemaa lakia. Tällainen lakiviittaus ei saa kuitenkaan johtaa siihen, että työntekijä menettäisi hänelle säännösin annetun suojan, joista ei voida sopimuksin poiketa sen lain mukaan, jota lakiviittauksen puuttuessa olisi sovellettu tämän artiklan 2, 3 ja 4 kohdan nojalla.

2. Siltä osin kuin osapuolet eivät ole valinneet työsopimukseen sovellettavaa lakia, sopimukseen sovelletaan sen maan lakia, jossa, tai jollei näin ole, josta työntekijä tavallisesti tekee työnsä sopimuksen täyttämiseksi. Maan, jossa työ tavallisesti tehdään, ei katsota muuttuvan, vaikka työntekijä työskentelisi tilapäisesti toisessa maassa.

⁽¹⁾ EYVL L 172, 4.7.1988, s. 1, direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2005/14/EY (EUVL L 149, 11.6.2005, s. 14).

3. Jos sovellettavaa lakia ei voida määrittää 2 kohdan nojalla, sopimukseen sovelletaan sen maan lakia, jossa sijaitsee liiketoimipaikka, jossa työntekijä otettiin työhön.

4. Jos tapaukseen liittyvistä seikoista kokonaisuutena ilmenee, että sopimus liittyy läheisemmin johonkin toiseen maahan kuin mitä 2 tai 3 kohdassa tarkoitetaan, sovelletaan tämän toisen maan lakia.

9 artikla

Kansainvälisesti pakottavat säännökset

1. Kansainvälisesti pakottava säännös on säännös, jonka noudattamista maa pitää niin olennaisen tärkeänä yleisten etujensa, kuten poliittisen, sosiaalisen tai taloudellisen järjestelmän turvaamiseksi, että sitä on sovellettava kaikissa sen soveltamisalaan kuuluvissa tilanteissa riippumatta siitä, mitä lakia sopimukseen muutoin tämän asetuksen nojalla sovellettaisiin.

2. Tämän asetuksen säännökset eivät estä soveltamasta tuomioistuinvallion lain kansainvälisesti pakottavia säännöksiä.

3. Vaikutusta voidaan antaa sen maan lain kansainvälisesti pakottaville säännöksille, jossa sopimuksesta johtuvat velvoitteet on täytettävä tai on täytetty, siltä osin kuin nämä kansainvälisesti pakottavat säännökset tekevät sopimuksen täyttämisen lainvastaiseksi. Harkittaessa, annetaanko näille säännöksille vaikutusta, on otettava huomioon näiden säännösten luonne ja tavoite sekä seuraukset, joita niiden soveltamisesta tai soveltamatta jättämisestä aiheutuisi.

10 artikla

Hyväksyntä ja aineellinen pätevyys

1. Sopimuksen ja sopimusehdon olemassaolo ja pätevyys määrittyvät sen lain mukaan, jota sopimukseen tai ehtoon olisi tämän asetuksen nojalla sovellettava, jos se olisi pätevä.

2. Jos olosuhteista ilmenee, että osapuolen menettelyn vaikutusten määrittäminen 1 kohdassa tarkoitettun lain mukaan ei olisi kohtuullista, tämä osapuoli voi kuitenkin osoittaa kseen, ettei ole antanut hyväksyntäänsä, vedota sen maan lakiin, jossa hänen asuinpaikkansa on.

11 artikla

Muoto

1. Henkilöiden, jotka tai joiden edustajat ovat samassa maassa sopimuksen tekohelellä, välillä tehty sopimus on muodoltaan

pätevä, jos se täyttää joko sen lain mukaiset muotovaatimukset, jota sopimukseen tämän asetuksen mukaan sovelletaan, tai sen maan lain mukaiset muotovaatimukset, jossa se on tehty.

2. Henkilöiden, jotka tai joiden edustajat ovat eri maissa sopimuksen tekohetkellä, välillä tehty sopimus on muodoltaan pätevä, jos se täyttää joko sen lain muotovaatimukset, jota sopimukseen tämän asetuksen mukaan sovelletaan, tai niistä maista jommankumman lain muotovaatimukset, joissa jompikumpi osapuoli tai tämän edustaja oli sopimuksen tekohetkellä, taikka sen maan lain muotovaatimukset, jossa jommankumman osapuolen asuinpaikka oli kyseisenä ajankohtana.

3. Tehtyä tai tehtävää sopimusta koskeva yksipuolinen oikeustoimi on muodoltaan pätevä, jos se täyttää sen lain muotovaatimukset, jota sopimukseen tämän asetuksen mukaan sovelletaan tai sovellettaisiin, tai sen maan lain muotovaatimukset, jossa oikeustoimi tehtiin, tai sen maan lain muotovaatimukset, jossa oikeustoimen tekijän asuinpaikka oli kyseisenä ajankohtana.

4. Tämän artiklan 1, 2 ja 3 kohdan säännöksiä ei sovelleta 6 artiklan soveltamisalaan kuuluviin sopimuksiin. Tällaisten sopimusten muotoon sovelletaan sen maan lakia, jossa kuluttajan asuinpaikka on.

5. Sen estämättä, mitä 1–4 kohdassa säädetään, esineoikeutta kiinteään omaisuuteen tai kiinteän omaisuuden vuokraamista koskevaan sopimukseen sovelletaan kiinteän omaisuuden sijaintimaan lain muotovaatimuksia, jos kyseisen lain mukaan

- a) näitä vaatimuksia sovelletaan riippumatta siitä, missä maassa sopimus on tehty, ja riippumatta siitä, mitä lakia sopimukseen sovelletaan; ja
- b) näistä muotovaatimuksista ei voida sopimuksin poiketa.

12 artikla

Sovellettavan lain soveltamisala

1. Tämän asetuksen nojalla sopimukseen sovellettavan lain mukaan säännellään erityisesti

- a) sopimuksen tulkintaa;
- b) sopimusvelvoitteiden suorittamista;
- c) tuomioistuimelle sen menettelysäännösten mukaisen toimivallan rajoissa sopimusvelvoitteiden täydellisen tai osittaisen rikkomisen seurauksia, mukaan lukien vahingon arviointi siltä osin kuin siitä on säännöksiä;
- d) erilaisia velvoitteiden raukeamisen muotoja, kuten vanhentumista ja määräajan päättymiseen perustuvia oikeudenmenetyksiä;
- e) sopimuksen pätemättömyyden seurauksia.

2. Sopimusvelvoitteiden suoritustavan ja niiden toimenpiteiden, jotka on toteutettava, jos suoritus on puutteellinen, osalta otetaan huomioon sen maan laki, jossa suoritus tapahtuu.

13 artikla

Kelpoisuuden puuttuminen

Jos samassa maassa olevat henkilöt ovat tehneet sopimuksen, luonnollinen henkilö, joka kyseisen maan lain mukaan olisi oikeuskelpoinen ja oikeustoimikelpoinen, voi vedota toisen maan lakiin perustuvaan oikeuskelpoisuuden tai oikeustoimikelpoisuuden puuttumiseen ainoastaan, jos toinen sopimuspuoli sopimusta tehtäessä tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää tästä kelpoisuuden puuttumisesta.

14 artikla

Saatavan siirto

1. Kun kyseessä on toiselta henkilöltä ("velallinen") olevan saatavan vapaaehtoinen siirto tai sopimusperusteinen sijaantulo, saatavan siirtäjän ja siirronsaajan väliseen suhteeseen sovelletaan lakia, jota tämän asetuksen nojalla sovelletaan heidän väliseensä sopimukseen.

2. Siirronsaajan ja velallisen välisten luovutusta tai sijaantuloa koskevien sopimus- ja oikeudellisten rajoitusten vaikutus, siirronsaajan ja velallisen välinen suhde, se, millä edellytyksillä luovutukseen tai sijaantuloon voidaan vedota velallista vastaan, sekä velallisen vapautuminen velvoitteista määräytyvät luovutettuun tai siirrettyyn saatavaan sovellettavan lain mukaan.

3. Tässä artiklassa siirrolla tarkoitetaan myös saatavan suoraa siirtoa, saatavan siirtoa vakuudeksi sekä saatavaan liittyviä pantti- ja muita vakuusoikeuksia.

15 artikla

Saatavan siirtyminen

Jos henkilöllä ("velkoja") on sopimukseen perustuva saatava toiselta henkilöltä ("velallinen") ja jos kolmas henkilö on velvollinen suorittamaan tai on tämän veloitteen täyttääkseen suorittanut maksun velkojalle, kolmannen henkilön veloitteeseen sovellettavan lain perusteella määräytyy, onko ja missä määrin tällä kolmannella henkilöllä oikeus käyttää velalliseen nähden niitä oikeuksia, jotka velkojalla oli velallista kohtaan näiden väliseen suhteeseen sovellettavan lain mukaan.

16 artikla

Useampi velallinen

Jos velkojalla on saatavaa useilta velallisilta, jotka ovat vastuussa samasta saatavasta, ja yksi velallisista on jo suorittanut saatavan kokonaan tai osittain, tämän velallisen oikeus vaatia korvausta muilta velallisilta määräytyy sen lain mukaan, jota sovelletaan

tämän velallisen velvoitteisiin velkojaa kohtaan. Muut velalliset voivat vedota puolustukseen oikeuksiin, joita heillä oli velkojaa vastaan, siltä osin kuin tämä on sallittu heidän ja velkojan välisiin velvoitteisiin sovellettavassa laissa.

17 artikla

Kuittaus

Jos osapuolet eivät ole sopineet kuittausoikeudesta, kuittaukseen sovelletaan lakia, jota sovelletaan saatavaan, jonka kuittaamista vaaditaan.

18 artikla

Todistustaakka

1. Tämän asetuksen nojalla sopimusvelvoitteeseen sovellettavaa lakia sovelletaan siltä osin kuin siihen sisältyy sääntöjä sopimusvelvoitteita koskevista oikeudellisista oletamista tai todistustaakan jakautumisesta.

2. Sopimuksen tai yksipuolisen oikeustoimen toteennäyttämiseksi voidaan käyttää kaikkia tuomioistuimen lain mukaisia todistuskeinoja tai sellaisen 11 artiklassa tarkoitetun lain mukaisia todistuskeinoja, jonka mukaan sopimus tai yksipuolinen oikeustoimi on muodoltaan pätevä, edellyttäen, että tällaisen todistuskeinon käyttäminen on mahdollista asiaa käsittelevässä tuomioistuimessa.

III LUKU

MUUT SÄÄNNÖKSET

19 artikla

Asuinpaikka

1. Yhtiön tai muun yhteisön tai yhteenliittymän asuinpaikalla tarkoitetaan tätä asetusta sovellettaessa sen keskushallinnon sijaintipaikkaa.

Liiketoimintaa harjoittavan luonnollisen henkilön asuinpaikalla tarkoitetaan hänen päätoimipaikkaansa.

2. Jos sopimus on tehty jonkin sivuliikkeen, edustajan tai muun toimipaikan toiminnan yhteydessä tai jos sopimuksen täyttämisen kuuluu sopimuksen mukaan tällaiselle sivuliikkeelle, edustajalle tai muulle toimipaikalle, asuinpaikkana pidetään sivuliikkeen, edustajan tai muun toimipaikan sijaintipaikkaa.

3. Asuinpaikan määrittämisen kannalta merkityksellinen ajan-kohta on sopimuksen tekohetki.

20 artikla

Takaisin- ja edelleenviittauksen poissulkeminen

Kun tämän asetuksen nojalla on sovellettava tietyn maan lakia, sovelletaan kyseisessä maassa voimassa olevia oikeussääntöjä

kansainvälisen yksityisoikeuden sääntöjä lukuun ottamatta, jollei tässä asetuksessa toisin säädetä.

21 artikla

Tuomioistuinvaltion oikeusjärjestyksen perusteet

Tämän asetuksen mukaan määräytyvän lain säännöstä voidaan kieltäytyä soveltamasta ainoastaan, jos soveltaminen on selvästi vastoin tuomioistuinvaltion oikeusjärjestyksen perusteita ("ordre public").

22 artikla

Usean oikeusjärjestelmän valtiot

1. Jos valtioon kuuluu useita hallinnollisia alueita, joilla kullakin on omat sopimusvelvoitteita koskevat oikeussääntönsä, tämän asetuksen nojalla sovellettavaa lakia määritettäessä kutakin hallinnollista aluetta pidetään maana.

2. Jäsenvaltio, johon kuuluvilla eri hallinnollisilla alueilla on omat sopimusvelvoitteita koskevat oikeussääntönsä, ei ole velvollinen soveltamaan tätä asetusta yksinomaan tällaisten hallinnollisten alueiden oikeussääntöjen välillä tehtävään lainvalintaan.

23 artikla

Suhde muihin yhteisön oikeuden säännöksiin

Lukuun ottamatta 7 artiklaa tämä asetus ei vaikuta sellaisten yhteisön oikeuden säännösten soveltamiseen, joilla säännellään sopimusvelvoitteisiin liittyvää lainvalintaa erityisissä asioissa.

24 artikla

Suhde Rooman yleissopimukseen

1. Tämä asetus korvaa Rooman yleissopimuksen jäsenvaltioissa lukuun ottamatta niitä jäsenvaltioiden alueita, jotka kuuluvat kyseisen yleissopimuksen alueelliseen soveltamisalaan ja joihin tätä asetusta ei sovelleta perustamissopimuksen 299 artiklan nojalla.

2. Siltä osin kuin tämä asetus korvaa Rooman yleissopimuksen määräykset, viittauksia yleissopimukseen pidetään viittauksina tähän asetukseen.

25 artikla

Suhde voimassa oleviin kansainvälisiin yleissopimuksiin

1. Tämä asetus ei vaikuta sellaisten kansainvälisten yleissopimusten soveltamiseen, joiden osapuolina on tätä asetusta annettaessa yksi tai useampi jäsenvaltio ja joilla säännellään sopimusvelvoitteisiin liittyvää lainvalintaa.

2. Tällä asetuksella on kuitenkin jäsenvaltioiden välillä etusija yksinomaan kahden tai useamman jäsenvaltion välillä tehtyihin yleissopimuksiin nähden siltä osin kuin yleissopimukset koskevat tällä asetuksella säänneltyjä asioita.

26 artikla

Yleissopimusluettelo

1. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle viimeistään 17 päivänä kesäkuuta 2009 25 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista yleissopimuksista. Tämän päivämäärän jälkeen jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle tällaisten yleissopimusten irtisanomisista.

2. Komissio julkaisee kuuden kuukauden kuluessa 1 kohdassa tarkoitettujen ilmoitusten vastaanottamisesta *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*

- a) luettelon 1 kohdassa tarkoitetuista yleissopimuksista;
- b) 1 kohdassa tarkoitettujen irtisanomiset.

27 artikla

Uudelleentarkastelulauseke

1. Komissio antaa viimeistään 17 päivänä kesäkuuta 2013 Euroopan parlamentille, neuvostolle sekä Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle kertomuksen tämän asetuksen soveltamisesta. Kertomukseen liitetään tarvittaessa ehdotuksia tämän asetuksen muuttamiseksi. Kertomukseen on sisällyttävä:

- a) tutkimus vakuutus sopimukseen sovellettavasta laista ja arvio uusien säännösten mahdollisesta vaikutuksesta; sekä

- b) arvio 6 artiklan soveltamisesta, etenkin kuluttajansuojaa koskevan yhteisön oikeuden johdonmukaisuuden osalta.

2. Komissio esittää viimeistään 17 päivänä kesäkuuta 2010 Euroopan parlamentille, neuvostolle ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle kertomuksen saatavan siirron tai siirtymisen tehokkuudesta suhteessa kolmansiin sekä siirretyn saatavan ensisijaisuudesta suhteessa toisen henkilön oikeuteen. Kertomukseen liitetään tarvittaessa ehdotus tämän asetuksen muuttamiseksi ja arvio uusien säännösten vaikutuksesta.

28 artikla

Ajallinen soveltaminen

Tätä asetusta sovelletaan sopimukseen, jotka on tehty 17 päivän joulukuuta 2009 jälkeen.

IV LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

29 artikla

Voimaantulopäivä ja soveltaminen

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 17 päivästä joulukuuta 2009 lukuun ottamatta 26 artiklaa, jota sovelletaan 17 päivästä kesäkuuta 2009.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa Euroopan yhteisön perustamissopimuksen mukaisesti.

Tehty Strasbourgissa 17 päivänä kesäkuuta 2008.

Euroopan parlamentin puolesta

Puhemies

H.-G. PÖTTERING

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J. LENARČIČ